

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
AANVULLINGSEKSAMEN – MAART 2019

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

Tyd: 2 uur

200 punte

INLIGTINGSBOEKIE

VRAAG 1

VERVAARDIGING

(47 punte; 28 minute)

DEEL A

Jy word voorsien van inligting aangaande Blitsvinnig Vervaardigers vir die jaar geëindig 31 Desember 2018. Die onderneming word besit deur Wade van Niekerk. Die onderneming vervaardig een tipe titaangebaseerde atletiekwegspringblok. Blitsvinnig Vervaardigers gebruik 'n winsmarge van 25%.

INLIGTING

1. Werknemers:

Blitsvinnig het 28 voltydse werkers in diens en betaal hulle 'n basiese salaris van R6 000 **per maand**. Vanjaar moes hulle elkeen 'n totaal van 190 uur oortyd werk om by te bly met die aanvraag na hul titaanwegspringblokke. Die oortydtarief is R85 per uur. Alle werknemers in die produksieproses werk dieselfde aantal oortydure.

Die maatskappy dra tot WVF by teen 1% van die normale loon. Dit is op 'n rand-vir-rand-basis tot wat van die werknemers se loon afgetrek word.

2. Die volgende saldo's is in die voorraadrekening aangetref:

	31 Desember 2018	1 Januarie 2018
Voorraad grondstowwe	-	-
Voorraad goedere-in-bewerking	R110 000	R80 000
Indirekte materiaal (fabriek)	R7 550	R6 600
Voorraad klaarprodukte	R47 500	R55 000

3. Indirekte materiaal wat gedurende die jaar gekoop is, is R79 000. 'n Debietnota-faktuur vir R4 200 is ontvang ten opsigte van indirekte materiaal wat teruggestuur is. Dit is nog nie opgeteken nie. Wade het ook 'n skenking van indirekte materiaal met 'n koste van R900 gedurende Desember gedoen. Dit is nie opgeteken nie.
4. Die fabrieksvoorman is geregtig op 'n jaarlikse salaris van R156 000. Dit sluit sy pensioenvoordeel van 10% uit. Sy mediese fonds is by Discovery en die totale maandelikse betaling is R3 700. Die onderneming betaal 25% van die totale betaling aan die mediese fonds as die maatskappy se bydrae.
5. Rekeninge wat op 31 Desember 2018 in die Algemene Grootboek verskyn:

Water en elektrisiteit	R52 000
Huuruitgawe	R76 000
Versekering	R30 800

- 25% van die water en elektrisiteit is deur die administrasieblok verbruik, die res is deur die fabriek verbruik.
- Die huur word verdeel volgens die vloerruimte.

	Fabriek	Administrasie	Verkope
Vloerruimte	1 300 m	300 m	300 m

- Van die versekeringsbedrag van R30 800 in die grootboek is R8 800 vir administrasie, verkope en verspreiding. Die oorblywende bedrag is vir die fabriek. Versekering vir Desember 2018 is nog nie betaal of opgeteken nie.
 - Waardevermindering op die fabriekstoerusting is bereken as R123 000.
6. Die totaal vir die verkoop van klaarprodukte is R3 100 000.

DEEL B

Lever Sleeves vervaardig een tipe iPad-sakkie vir skole. Al hierdie sakkies word met die skoolwapen gemerk. Die rekenmeester het die volgende inligting vir die jaar geëindig 28 Februarie 2018 opgestel.

INLIGTING

Die iPad-sakkies word op bestelling geproduseer. Daar is geen goedere-in-bewerking-saldo aan die einde van die jaar nie.

Al die fabrieks- en administratiewe koste is vas. Die fabrieksbokoste per eenheid het konstant gebly op R108 sedert die vorige finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2017, maar die administrasiekoste per eenheid het van R51 tot R54 gestyg.

Verkoops- en verspreidingskoste is veranderlik. Dit het sedert die vorige jaar gestyg van R57 tot R60 in die finansiële jaar geëindig 28 Februarie 2018. Die direkte materiaalkoste per eenheid het ook gestyg van R126 tot R156 en die direkte arbeidskoste per eenheid het gedaal van R165 tot R144.

Die iPad-sakkies word vir R450 verkoop. Die verkoopsprys het konstant gebly oor die afgelope twee jaar. In 2017 moes Lever Sleeves 5 082 eenhede vervaardig om gelyk te breek.

	2018	2017
Getal eenhede geproduseer	3 600	4 100

VRAAG 2

KONTANTVLOEISTAAT

(48 punte; 29 minute)

Buitelug Ekspo Bpk verkoop buitelug-/kampeertoerusting teen 'n winsmarge van 25%. Op 30 November 2016 het hulle 4 000 000 aandele uitgereik. Op 1 Desember 2017 het hulle 'n verdere 400 000 aandele uitgereik.

INLIGTING

Uittreksel uit die Inkomstestaat vir die jaar geëindig 30 November 2018:

Netto wins voor belasting	1 884 000
Netto wins na belasting	984 000
Waardevermindering	156 000

Uittreksel uit die Balansstaat soos op 30 November 2017:

		2018	2017
Niebedryfsbates		3 683 250	3 503 250
Voorraad		1 700 600	1 441 000
Handels- en ander ontvangbare rekeninge	Aant. 5	960 000	1 124 400
Kontant en kontantekwivalente		173 950	-
Gewone aandeelhouersekuiteit		4 674 000	4 224 000
Gewone aandeelkapitaal		4 608 000	4 200 000
Behoue inkomste		66 000	24 000
Niebedryfslas: Lening: Standard Bank		640 000	700 000
Handels- en ander betaalbare bedrae	Aant. 6	1 203 800	1 016 650
Bankoortrekking		-	110 000

BYKOMENDE INLIGTING:

- Uittreksels uit die aantekeninge by die finansiële state op 30 November 2018:

AANTEKENING 5: Handels- en ander ontvangbare rekeninge

	2018	2017
	R	R
Handelsdebiteure	930 000	1 100 000
Vooruitbetaalde uitgawes (Reklame)	21 000	20 000
SAID – Inkomstebelasting	-	4 400
SAID – BTW	9 000	-
	960 000	1 124 400

AANTEKENING 6: Handels- en ander betaalbare bedrae

Handelskrediteure	829 400	741 400
Opgelope uitgawes (Rente op lenings)	17 600	19 250
SAID (Inkomstebelasting)	4 800	-
Aandeelhouders vir dividende	352 000	256 000
	1 203 800	1 016 650

- Die leningterugbetaling is gedoen op 1 Junie 2018. Die rentekoers op die lening is 11% p.j. (rente word nie gekapitaliseer nie).
- 'n Aandeelhouer is oorlede en die maatskappy het besluit om sy 20 000 aandele teen R1,25 per aandeel terug te koop. Hierdie transaksie is op 26 November 2018 verwerk.
- Vaste/Tasbare bates bestaan uit grond en geboue en voertuie. Grond en geboue is gedurende die jaar gekoop. Die enigste voertuig is teen boekwaarde verkoop. Die drawaarde van die voertuig was R300 000 aan die begin van die finansiële jaar. Waardevermindering is op koste bereken vir die volle jaar, in plaas van die gedeelte van die jaar, teen R156 000. Die voertuig is op 30 September 2018 verkoop.
- 'n Tussentydse dividend van 14c per aandeel is op 30 Mei 2018 verklaar en betaal.

VRAAG 3 MAATSKAPPYE

(70 punte; 42 minute)

Die volgende inligting verwys na Greystone Bpk.

Die gemagtigde aandelekapitaal is 700 000 gewone aandele.

INLIGTING

A. Uittreksel van saldo's en totale nadat aansuiwerings gedoen is:

	28 Feb. 2018	1 Maart 2017
Grond en geboue	5 200 000	0
Voertuig (koste)	1 687 500	?
Opgehoopte waardevermindering op voertuie	?	1 350 000
Toerusting (koste)	800 600	751 000
Opgehoopte waardevermindering op toerusting	?	283 000
Gewone aandelekapitaal	?	5 848 000
Behoue inkomste	?	465 300
Krediteurekontrole	206 500	74 800
Verband: Nedbank	1 170 250	0
Aandeelhouers vir dividende	?	186 600
SAID: Inkomstebelasting	(kt.) 30 100	(kt.) 21 140
Opgelope inkomste	19 786	
Opgelope uitgawes	113 175	
Inkomstebelasting	281 400	
Dividend op gewone aandele (tussentyds)	295 000	

B. Verbandlening: Nedbank

- Die lening is op 1 April 2017 verkry om die nuwe kantoorblok te koop.
- Die lening moet elke maand in gelyke paaielemente terugbetaal word totdat dit afbetaal is. Die totale leningsterugbetaling vir die jaar geëindig 28 Februarie 2018 is bereken op R319 000.

C. Vaste bates:

- Op 1 April 2017 het die onderneming 'n verbandlening van R5 200 000 verkry om 'n kantoorblok te koop. Dit was hul eerste aankoop van grond en geboue.
- Op 1 Maart 2017 het die voertuigrekening die vier afleweringsvoertuie gehad wat op 1 Maart 2013 gekoop is. Dieselfde prys is vir elkeen van die vier voertuie betaal.
- Op 1 November 2017 is een van die voertuie op krediet verkoop teen 'n verlies van R12 600. Geen voertuie is gedurende die jaar gekoop nie.
- Op 1 Desember 2017 het die maatskappy bykomende toerusting gekoop. Geen toerusting is gedurende die jaar verkoop nie.
- Waardevermindering op voertuie is 15% p.j. op kosprys en waardevermindering op toerusting is 20% p.j. op die verminderde saldo.

D. Aandelekapitaal:

- Op 1 Maart 2017 is 70% van die gemagtigde aandelekapitaal uitgereik.
- Op 1 November 2017 is 160 000 bykomende aandele uitgereik teen R11,51 per aandeel.
- Op 19 Februarie 2018 het die maatskappy 50 000 gewone aandele teruggekoop by die boedel van wyle G. Gallagher. Daar is besluit om aan te bied om teen R16,00 per aandeel te koop. Die aanbod is deur die boedel van G. Gallagher aanvaar en die geld is uit die bankrekening van die maatskappy betaal.

E. Inkomstebelasting is bereken teen 28% van die netto wins.

F. Dividende:

- 'n Finale dividend van 96 sent per aandeel is deur die ouditeure verklaar. Alle aandeelhouers, met inbegrip van teruggekoopte aandele, was op hierdie dividend geregtig.

G. Salarisse en lone:

'n Werknemer is uit die Salarisjoernaal vir Februarie 2018 weggelaat. Die besonderhede is soos volg:

Bruto salaris	Aftrekkings			Bydraes		Netto salaris
	LBS	WVF	Pensioen-fonds	WVF	Pensioen-fonds	
?	2 650	?	3 150	?	?	?

Die werknemers dra 7% van hul bruto salaris tot die pensioenfonds by en die werkgever 10%. Die WVF-afrekening is 1% van hul bruto salaris, wat gelyk is aan die bedrag wat deur die werkgever bygedra word.

H. Die maatskappy het hul DRIE direkteure R216 000 tot 31 Augustus 2017 betaal. Al die direkteure verdien dieselfde maandelikse bedrag. 'n VIERDE direkteur is op 1 November 2017 aangestel. Daar is besluit dat hy dieselfde maandelikse vergoeding as die ander direkteure sal ontvang. Sy direkteursgelde is ook nog nie betaal nie.

VRAAG 4

VOORRAAD EN BTW

(35 punte; 21 minute)

DEEL A

Balle en Sakke vir Afrika is 'n maatskappy wat rugbyballe en promosie-sportsakke aan skole in die hele Suid-Afrika verskaf. Die finansiële jaareinde van die onderneming is 30 Junie 2018.

Die onderneming verkoop een tipe rugbybal waarop 'n handelsmerk vir alle skoolgeleenthede sowel as promosiegeleenthede aangebring kan word. Die koste van die bal en die handelsmerk is vasgestel op 'n standaardprys.

Die onderneming gebruik die **periodieke voorraadstelsel**. Die **geweegdegemiddelde**-metode van voorraadwaardasie word vir rugbyballe gebruik en die **FIEU**-metode word vir sportsakke gebruik.

INLIGTING

Aankope, voorraad en verkope

RUGBYBALLE – VOORRAAD			
Datum	Getal eenhede	Koste per eenheid	Totale waarde
01/07/2017	?	R120	R432 000
31/06/2018	2 600	?	?

RUGBYBALLE – AANKOPE			
Datum	Getal eenhede	Koste per eenheid	Totale waarde
30/07/2017	3 900	120	R468 000
30/10/2017	2 700	150	R405 000
31/01/2018	3 000	175	R525 000
30/04/2018	600	180	R108 000
	10 200		1 506 000

RUGBYBALLE – VERKOPE	
Eenhedskoste	Totale verkope
R320	R3 360 000

RUGBYBALLE – FINANSIËLE AANWYSERS	
Winsmargepersentasie op koste	48,5%
Voorraadomsettempo	3,9 keer p.j.

- 'n Totaal van R70 200 is vir die vragkoste op die rugbyballe vir die jaar betaal.
- Balle en Sakke vir Afrika het 200 rugbyballe vir 'n minderbevoorregte skool geborg wat 'n rugbyfees by hul skool aangebied het.

SPORTSAKKE – VOORRAAD			
Datum	Getal eenhede	Koste per eenheid	Totale waarde
01/07/2017	1 560	R260	405 600
31/06/2018	750	?	?
SPORTSAKKE – AANKOPE			
Datum	Getal eenhede	Koste per eenheid	Totale waarde
30/07/2017	800	R200	R160 000
30/10/2017	1 800	R225	R405 000
31/01/2018	4 200	R225	R945 000
30/04/2018	300	R300	90 000

SPORTSAKKE – VERKOPE	
7 910 eenhede @ R300	R2 373 000

SPORTSAKKE – FINANSIËLE AANWYSERS	
Winsmargepersentasie op koste	?
Voorraadomsettempo	?

- Die vragkoste is ingesluit in die koste van die sportsakke.

DEEL B (dit hou NIE met Deel A verband nie)

Inligting aangaande Glansmeisie Modejuwele:

Op 1 Januarie 2018 het Glansmeisie Modejuwele begin handeldryf deur verskeie kostuumjuwele aan kleinhandelaars te verskaf. Die onderneming gebruik te alle tye 'n winsmarge van 25% op kosprys. Die kleinhandelaars aan wie Glansmeisie Modejuwele verskaf, is almal geregistreerde BTW-ondernemers.

BTW word gehef teen 14%.

Glansmeisie Modejuwele is vir BTW geregistreer en gebruik die faktuurbasis om sy BTW-transaksies op te teken. Die onderneming dien tweemaandeliks 'n BTW-opgawe in, d.w.s. Februarie, April, Junie, Augustus, Oktober en Desember.

Transaksies en inligting aangaande die tweemaandetydperk eindigende 30 Junie 2018:

BTW-uitsetrekening	BTW-insetrekening
R11 120	R3 210

Die volgende transaksies is nog nie in ag geneem nie:

- 4.4.1 Die eienaar het juwele huis toe geneem vir sy dogter se verjaardag. Die verkoopsprys van die goedere wat hy geneem het, was R9 000, BTW uitgesluit.
- 4.4.2 Faktuur X35 weerspieël die volgende aankope wat deur Glansmeisie Modejuwele gedoen is:
- Handelsvoorraad R8 778 (BTW ingesluit)
Skryfbehoeftes R3 420 (BTW ingesluit)
- 4.4.3 DN 57 is aan Kralewerk Bpk, 'n verskaffer, gestuur, tesame met die defektiewe voorraad. Die BTW-gedeelte van hierdie terugsending beloop R78.
- 4.4.4 Het die bedrag wat aan Brazil Ltd, 'n verskaffer, verskuldig is, vereffen met 'n tjek vir R3 158 en 'n korting van R342 ontvang.
- 4.4.5 Handelsvoorraad met 'n kosprys van R19 200 (BTW uitgesluit) is vir kontant verkoop.
- 4.4.6 Die bank het debiteur L. Maxi se tjek vir R1 216 teruggestuur, gemerk VT/ onvoldoende fondse. Hierdie tjek is in Mei ontvang ter vereffening van sy rekening van R1 398.
- 4.4.7 Glansmeisie Modejuwele het in Mei 2018 handelsvoorraad aan Retail Hub (Edms) Bpk verkoop. Die belastingfaktuur weerspieël BTW op die transaksie as R342; dit is egter na die grootboek gepos as R432.